

EDINOST

Glasiilo Slovenskega političnega društva za Primorsko

»V edincem je moč«

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in soboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnice, reklamacije in inserate prejema Opravištvo, via Torrente, »Nova tiskarna«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 k.

Po volitvah.

II.

Govoriti nam je danes o volitvah v Istri in na Goriškem.

V Istri je letos dr. Dinko Vitezić bil izvoljen enoglasno v občinskih izhodnje polovice dežele. Da je bil enoglasno izvoljen, to se je zgodilo vsled tega, ker se Italijani niso niti upali postaviti svojega kandidata proti Viteziću, in da je ono malo število ital. volilcev, našemu kandidatu nasprotno, rajše doma ostalo in se vzdržalo volitve. To nam je dokaz, da za izhodnje okraje Istre ni več nobenega strahu, da je tam za vse čase zavarovan pravilno postavljeni slovanski kandidat, prav tako, kakor v slovenskih 3 okrajih Goriškega.

Tudi to je napredek in veljaven napredek, kajti iz popolnoma varne pozicije je lažje delati na osvojenju nadaljnjih pozicij, katere po pravici reklamujemo kot naše.

Čisto naravno je namreč, da sta v Istri oba poslanca kmečkih občin Slovana, vsaj je ogromna večina, da ne rečemo vse kmečko prebivalstvo Istre slovansko in je torej čisto nenaravno, ako slovansko ljudstvo zastopa Italijan. Kakor pred 6. leti, tako je tudi letos polit. društvo »Edinost« v zapadnih okrajih Istre postavilo svojega, gotovo izvrstnega kandidata, letos v osebi č. gosp. Vjekoslava Spinčić-a. Žalibože, ni bil izvoljen, in da ni bil izvoljen, temu so veliko uzrok tudi vladni organi.

Toliko se sme že danes reči, da bi bilo šlo skoro prav gotovo, da so vsa glavarstva v takih rokah, kakor ono v Pazinu in v Kopru; stvari, katere so se godile v Poreču, kažejo prejasno, da tam je bila vsa protekcija merodajnih krogov na strani italijanskega kandidata, vsaj je to gosp. glavar Poreški tudi javno kazal.

Nekoliko krivde je tudi na strani

nekaterih rodoljubov, ki so prvotne volitve iz samega neopravičenega optimizma slabo nadzirali, tako na priliko v Roču in v nekaterih vaseh Puljščine. Optimizem pri volitvah je jeden največjih sovražnikov dotične stranke; nikar naj se pred volitvami ne sodi, da je zmaga gotova, načelo volilne agitacije mora biti temveč: »Pred volitvijo delaj neumorno do skrajne sile, a niti en hip naj te ne zapusti bojazen pred propadom.« Tudi je treba agitacijo začeti prej ko mogoče po izreku: »Kdor prej pride, prej melje«. Res, da društvo »Edinost« ni moglo vsemu kaj, ker preveliki boji so ga čakali na vsej črti.

Ali premisliti je, da je zdaj najvažnejša naloga društva, da pridobi baš mesto drž. poslanca v zapadnej Istri; ali da se to mesto gotovo pridobi, vsaj čez 6 let, bode moralo društvo s pomočjo istrskih rodoljubov uže precej začeti delovanje in če dosledno in pridno ledino orje ves čas, gotovo bode dobra žetev čez 6 let.

Ali v čem mora obstojati delovanje našega društva? V prvi vrsti v tem, da postane znano in čislano po vseh okrajih Istre. V Koperskem, Pazinskem in Voloskem okraju je uže dobro poznano; vidijo se pa tudi vspehi, kedo more namreč tajiti, da ni imel tabor v Brezovici, shod v Dekani in veliki letošnji shod v Lindaru velikanskega vpliva na Slovane v Istri? To pa nam je sicer uže tako znan in pripoznan dokaz, da se na kmetško ljudstvo najboljšje deluje s »živo besedo«; kmetu je treba stvar ustmeno in na vsako stran razjasniti; ker on je konservativen in se le potem poprime boljšega nauka, ako je v srcu popolnoma prepričan zanj.

Recimo torej, da je društvo Edinost napravilo par političnih shodov tudi na Puljščini in par takih shodov v Poreščini, skoro gotovo bi stvari danes vse drugače stale tudi v zapadnej Istri. V opravičenje društva

je treba reči, da je ono delalo, ali da za zdaj še ni moglo zmoči ves svoj obširen delokrog. Kar pa ni moglo dosedaj, naj odslej ne zamudi; v 6. letih se da mnogo storiti in pot je uže nekoliko uglajena.

Pri vsem tem pa še vsejedno ne znamo, kaj reče državni zbor o pritožbah volilcev gledé volitve volilnih mož v Poreču, kder se je našim volilcem se silo zabranilo voliti. Ta stvar utegne jako zanimiva postati, in Bog zna, kako bo še večina zbora sodila o takej skrunitbi pravic volilcev. Na vsak način se bode pa o volitvi g. Defranceschija v zboru ostro debatiralo in marsikatera stvar se odkrije o tem, kako se ravna z ubogimi istrskimi Slovani.

O goriških volitvah moramo reči, da se je tam vse ohranilo, kakor je bilo. Tam imamo zopet Tonklija, Valussi-ja in Coroninija; — le namesto Pajerja imamo kneza Hohenlohe, kar je in ostane gledé nas Slovanov vsejedno, in morda je konservativni feudalni knez v istini manj nevaren sovražnik Slovanov, nego pa dr. Pajer. Želeti je bilo sicer, da bi bil prodril v velikem posestvu kandidat Slovenec; ali v velikem posestvu Goriškem (to je uže staroznana stvar) niso Slovenci še nikoli poznali in varovali stroge discipline; tam je preveč vplivov, in nekateri veliki posestniki Slovenci preradi igrajo diplomate; tudi se ni zveza Slovencev z Italijan. konservativci nič kaj posebno obnesla; v obče pa je bilo videti, da je bilo delovanje Hohenlohevcv jako intenzivno; omenjene zveze pa bolj mlahovo.

Vspreh vseh volitev na Primorskem se more reasumirati tako le: Obdržali smo vse to, kar smo dosedaj imeli in sicer tako, da za stare naše pozicije ni nikoli več nobene nevarnosti. Ali napredovali smo tudi gledé pridobivanja dveh ali treh novih poslaniških prostorov, kateri postanejo čez čas gotovo naši, ako ne prej, saj

potem, kadar se tukaj izvrše uže dobro zrele spremembe.

Lamentacije.

II.

Kakor lačna lisica, ki tihoma k hiši prileze ter ukrade kokoš ali česa družega, tako je z našimi lahončiči, kateri, ako ne morejo drugače, tihoma delujo in laži trose ponujajo mnogo dobrega samo, da dosežejo svoj namen, da jim le gre kakor sami hočejo: drugači olje v ognju. Niso se jim njihove spletke sponesle in razjarmjeni so, ne ve se zakaj, tule in stočejo, kličejo policijo in vse javne urade na pomoč, dolže ubožega in mirnega okoličana barbarstva in zločinov, umazanosti, kaljenja javnega miru, ščuvanja, nemirov in Bog ve česa še.

Pred volitvijo so jim bili isti okoličani dobri deželani, ki ne poslušajo onih fanatičnih mešačev (sic), ki so iz Ljubljane (?) sem privdrali, da njih »dobre deželane« ščuvajo proti mestu, mestnim očetom; »ščavote iz Oberležeč, ki hočejo povsem laško in z laškimi čuti napolnjeno ljudstvo okolice tržaške posloveniti ter priklopiti koj ruskemu carstvu, po kojem vzdihujejo! Ne da, kako vedo ta gospoda, lisjaki premeteni, po svojih črnih in umazanih listih barvati naše miroljubne okoličane, ki so se dosedaj pač malo vtikali v dnevno ali pa v nobeno politiko, razven v ono: kako si pomorejo, da ne bodo kruha lačni.

Da bi se tržaškimi okoličanom v srce vcepile ruske ideje in hlepenje po ruskem carstvu, to je prav tako nemogoče in absurdno, kakor da bi ti zagrizleci ne sovražili slovenskega življa na obalah adrijskega morja. Ali predno se pa bodo vendar zadnji spokorili in po avstrijskem pravnem pravu delovati morali, nego vcepijo v okoličanske prebivalce ideje, koje sami goje.

Kaj je trebalo toliko hrupa; saj se nič ni spremenilo: istotako je sedaj kot poprej in — mirna Bosna. Ali ne! nemorejo mirovat, ker za mir jim je malo mari. Skoraj bi rekli, da oni (namreč Lahoni in njihovi listi) delajo nalašč, da se mir ne naredi, ampak da sovraštvo in nemir raste, ker sedaj se je še-le začel ravs in kavs tako, da se niti miroljubiven človek ne more zdržati.

Ščuvanje, draženje ljudstva, vzbujanje nepokoja in rabuk je sedaj na dnevnem redu. Ko so se Cikorjaši umaknoli ter se ne smejo več mej svet pokazati, začel se je boj po tržaških listih, glasilih raznih strank: ti mene, jaz pa tebe, da imamo le kaj pisati ter nasladujemo samopašne bralce! Mazati, ovajati, sramotiti, dobro ime jemati, to je tako dovoljeno, kakor se za dober denar v krčmi napasti in napiti. Žole, strupeni žole se zlija sedaj po lahonskih časnikih, tak, da mora ostrupiti in z gnjevom in gnusom umazati najčistejše srce.

Bršnice plujejo, v slabe in zamazane cunje svoj kruh zavijajo, stavljajo ga, da vshaja na postelji z gnusom zakidanaj ter ga v gnusno se cedečej peči pečejo in tržaškim flum, predstnim ustam nosijo; pečejo ga tako »neusmiljeno in ob enem strašno trdo«, da vsem onim, ki ga jedo, v goltancu obtiči, da ne morejo toliko strupa iz sebe izbruhati, ter še več kričati na

PODLISTEK.

Narodne pripovedke.

Iz Spodnje Štirsk.

XIV.

(Konec).

Hlapec si poišče svojih reči in na zadnje si naloži še dekle, katero je za svojo ljubico imel, kar pa gospodar ni vedel. Ona se začne dreti, gospodar pa gre s palico nanj ter ga prav dobro namaha, predno mu je ušel. Spotoma pravi sam pri sebi: Primojduha, temu gospodarju še katero naredim, je li to moje plačilo! Mora še okusiti mojo jezo, da bo vedel, kaj se pravi vernega slugo iztirati ter celo s palico odpoditi in brez najmanjše plače!

Nekaj časa dirja po hosti, kder sta dopoludne nakladala na voz z gospodarjem drva, tam najde dva moža; katera sta debel stor klala. Praša ju, kaj delata. Ona rečeta: Štor koljeva, pa ga ne moreva razklati. On pa jima reče: Pa vama jaz pomorem; vsak od ene strani naj za štor prime in ga narazen vleče, jaz pa bom z macijem po zagvozdah tolkel. Ona res

primeta vsak na eni strani ter vlečeta narazen, res udari z macijem po zagvozdah, pa ne ravno, ampak po strani, tako da zagvozde izskočijo, da oba, ki sta narazen vlekla, štor zgrabi tako, da sta oba roke v štoru imela. On oba pusti v velikej muki in gre dalje. Moža pa jameta kričati in na pomoč klicati. Gospodar tega hlapca to začuje, ker ni bilo daleč od njegovega doma, leti gledat, kaj je; ona mu povesta, kako se je z njima zgodilo, in on ju otme ter jima reče: To je bil moj Lani (tako je bilo ime onemu hlapcu). Ni bilo lani ne, ako bi lani bilo, oba bi uže davno bila konec vzela pri tem štoru. Vsi trije gredo za hlapcem po poti, po kateri je bil odšel.

Hlapec gre dalje in zdaj najde nekoga, kateri je k višku na trepetliko gledal. Kaj gledaš? praša ga hlapec. Speljal bi rad ptiče, kateri so gori v tem le duplu, čuj, kako čvrče, pa ne morem gori. Saj ti jaz lahko pomagam, ti meni stopi na ramena in tako bova gori plezala do dupla. Ko pa sta gori do dupla priplezala, reče dečku: Segni v duplo; on segne ter reče hlapcu: Enega uže imam. — Dobro, dobro le drži ga. — A hlapec se v tem trenutku dol spusti in dirja dalje po poti. Deček visi zdaj za roko, ne more si pomagati in začne klicati na pomagaje gori na tem topoli.

Prihite oni trije in ga prašajo, kaj mu je, on pravi, da ga je gori neki neumen človek pritrucal, da mu pomore mlade ptiče speljati iz tega dupla. Ko pa priplezava gori, segnem jaz notri, on pa se spusti v hipu dol in oddirja dalje po hosti ne mene: se več zame.

To je bil prav moj Lani, reče gospodar tega hlapca. Oh ko bi to lani bilo, jaz bi uže davno bil mrtev na tem topoli. Sedaj ga doli vzamejo ter vsi štirje gredo za hlapcem, pa le toliko narazen, da drug družega izpred oči ne zgubi, in mislijo da jim porednež gotovo ne uteče. Ko opazi klatež, da ga uže štirji proganjajo in da jim uteči ne more, s prva ne ve kaj bi počel, a ker je bil bistrega uma, hitro si zmislil. Skoči v neko grdo mlako, tam se tako pavalja, da ga ni mogoče poznati, začne se dreti in na pomagaje klicati. Oni štirje prilete in ga prašajo, kaj mu je. On pravi: Nek neumnež je prišel tu sem in me je zahitil v to mlako. Tecite za njim, morda še ga dotečete, jaz se uže sam pomorem iz te mlake. — Oni štirji morda še sedaj dirjajo za hlapcem, ki se je Lani imenoval, če se še niso naveličali.

Hlapec pa se je umil ter pobrisal v drug kraj, in tudi jaz neznam kam za njim.

uboge okoličane in jim predbacivati razne pregrehe, ki so tako grozne, da ti lasje vstajajo in se kolena šibe, če le misliš na nje!!!

V svojem »strašnem fanatizmu«, kakor pravijo preljubi ti naši prijatelji, zavdajajo skromni okoličani celo prascem, ki so lastnina Cikorjašev in s cikorjaškim denarjem kupljeni! Oh, Bože milii!

Perice sedaj ne perejo več tržaških cunj, ampak jih še bolj zamažejo, da so uže vsi Lahoni radi slabega perila s prahom in okoličanskim blatom zakidani ter smrde, ali ne radi tega perila, ampak radi svoje hudobnosti in hude jeze i treba bode, da se obleka tržaških nezadovoljenih sitnežev v Rim prat pošilja, kar gotovo sklene prihodnji mestni zbor, predno mu za večnost odklenka.

Uboge okoličanke! koliko muke pretrpite, predno na svojih glavah po strmih rebrih domov prilačite ogromne cule perila, skrbite, da je naredite čistejše nego možno in nazadnje kaka hvala! Za preskromen in boren zaslužek stavite v nevaren položaj lastni život, grdite si in krivite ubogo telo ter nemate miru ni noč ni dan in potem vam se očita še nesnaga in to radi tega, ker so vaši možje volili meža po lastnej volji in nerudečega republikana!

No, kruh, ki ga okoličanke delajo, trdi je in vsi obole, ako se drznejo ga uživati, cunje od okoličank oprane so potem še bolj umazane, sedaj manjka še mleko. Da, uprav to je polno vodel v četrt litru mleka je pol mleka in velik brentač umazane kalužnice! Radič, salata in druga zelenjad ne rase po vrh in okolič — kar po gnojiščih in stranpotih jo dobre okoličanke poberejo in nose v mesto prodajati za dober avstrijski denar! (Ako bi bil denar laški, gotovo bi se ga ne odkrižali tako hitro ker, denar kakor znano, ima zmiraj na sebi podobo vladarja dotične države in kako veselje, imeti pri sebi tako ljubo podobol!)

No, to je pa pregnusno tako, da se uže nam gnjusi o tem pisati, ker pero je uže vse radi prevelikega gnjusa zarudelo. Nič čuda; pero alabardijev, dependentijcev, albijcev, cittaincev in compagnia bella, postalo je od srda in gnjeva, od strupa in nesramnosti uže zeleno, ker gotovo je iz kotlovine in strup na kotovinu dela uže svoje kemične efekte. Puntum tedaj za danes.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor se neki skliče meseca septembra, pa le za kratek čas, ker na dan 1. oktobra se imate sniti delegaciji, meseca novembra pa bodo zborovali deželni zbori.

Minister Conrad je bil izvoljen za državnega poslanca v radaviškem okraju v Bukovini, ker se je minister Pino volitvi odpovedal in sprejel ono na Koroškem.

V Brnu so delavci 16. t. m. zvečer hudo razsajali in razgrajili. Zbrali so se krdeloma, napadli fabrike, pobili s kameni okna, razbili vrata in mnogo druge škode povzročili. Ognjegasci so jih hoteli razkropiti z brizgalnicami, ali nič niso opravili. Poklicati so morali vojake, ki so bili prisiljeni rabiti orožje, ker se delavci niso hoteli umakniti. Tudi ženske so se udeležile tega izgrede, neka ženska je bila celo voditeljica celemu krdelu. Več je bilo ranjenih in mnogo so jih zaprli, še le opolnoči se je posrečilo vojaštvu, delavce razkropiti. Poroča se, da se je za ta izgrede uže davno delalo.

V Brnu so vse fabrike zaprte, ker so se delavci odpovedali delu, oni zahtevajo, naj se delavski čas skrajša na 10 ur na dan, dnina pa zviša za 25%.

Vnanje dežele.

Italijanska poslanska zbornica je 16. t. m. začela razpravljati proračun ministerstva zunanjih zadev. Mancini je zunanjo politiko zagovarjal ter naglašal, da se v ničem ni promentila od 8. maja počenši, to je od tistega dneva, kar je zbornica vladi izrekla svoje zaupanje. Vlada v ruščem morji ne bode dalje segala brez

dovoljenja parlamenta, vojakov pa ne pokliče iz Afrike. Vodji opozicije so se izrekli zoper zunanjo politiko, Depretis je naglašal solidarnost kabineta in zbornica je naposled z 147 glasovi proti 126 sprejela dnevni red, kakor ga je vlada odobrila. 17. t. m. se je pri tajnem glasovanju sprejel proračun ministerstva zunanjih zadev z 163 glasovi proti 159. Vlada je tedaj zmagala le za 4 glasove in vsled tega je počila vest, da ministerstvo odstopi. Mogoče, da ta vest ni resnična, a gotovo je, da vlada visi na zadnjem zarez; afrikansko nesposmetno podjetje jo mora v kratkem času podreti.

Te vrstice smo pisali 17. t. m., a uže 18. na večer je prišlo iz Rima brzojavno poročilo, da je ministerstvo odstopilo. Depretis je namreč ta dan v poslanskej zbornici naznanil, da se je kabinet odpovedal, kralj pa si oločbo pridržal; dokler se ne sestavi novo ministerstvo, poslovalo bo staro. Zbornica je potem nadaljevala razpravo o proračunu. V novem kabinetu utegno ostati večinoma dozdani ministri, Mancini pa na vsak način mora izstopiti.

O ministerski krizi na Angleškem imamo ta le poročila. Angleška kraljica je Gladstone pri odstopu hotela povzdignoti v grofovski stan za zasluge, katere si je pridobil za deželo, a Gladstone je to ponudbo odbil. »Saint James Gazette 16. t. m. piše: Vseled zaprek pri sestavljanju konservativnegakabineta, trebalo bo skoraj gotovo še enkrat liberalnej stranki naročiti, da sestavi ministerstvo. In res konservativcem morajo lasé pokonci stati, ako prevzamejo vlado in premislijo, koliko in kako težavnega posla jih čaka: Avfganistan, Sudan, Egipt, konferenca o sueškem kanalu, diplomatični razpori z Rusijo, Nemčijo, Francosko, Španijo; poleg vsega tega znaša še primanjkljaj nad 150 milijonov gold. ki se bo moral pokriti s tem, da se davki zelo zvišajo, i na vse zadnje trka na vrata še jako kočljivo irsko prašanje; posilni zakoni za Irsko zgube letos veljavo; teško jih je podaljšati, a nepodaljšati zelo nevarno, ker potem bi na Irskem noben Anglež ne bil več varen svojega življenja. Meseca novembra pa bodo nove volitve v državni zbor in vse kaže, da bodo konservativcem zelo neugodne, konservativno ministerstvo bi po tem takem vladalo le nekoliko mesecev. — 17. t. m. poroča »Standard«, da Salisbury prevzame načelnništvo in zunanje zadeve, Churchill pa Indijo, za druge zadeve pa ni še nobenega ministra.

Angleško ministerstvo se je 18. t. m. tako le sestavilo: načelnik in zunanje zadeve Salisbury, lordkancler Giffard, tajnega sveta načelnik Northcote, finančni minister in vladni zastopnik v spodnji zbornici Hicks-Beach, notranje zadeve Cross, kolonije polkovnik Stanley, vojno Smith, mornarico Hamilton, Indijo Churchill, Irsko Earl Carnaroon, pošto Manuees. A ni še gotovo, če ti možje res prevzamejo vlado, ker oni zahtevajo od liberalne stranke, da jih podpira v nekaterih stvareh, ta stranka pa doslej ni še sprejela vseh točk tega zahtevanja, če se tedaj ne pobogajo z liberalno parlamentarno stranko, ne bodo mogli prevzeti vlade in potem ne ostane drugega, nego da stopi na čelo zopet liberalna stranka.

V tonkinskih vodah je po Courbetovej smrti prevzel kontreadmiral Lespes poveljništvo vojne mornarice.

Kitajska vlada je podpisala francosko-kitajsko mirovno pogodbo.

DOPISI.

Iz tržaške okolice v 18. dan junija 1885. — V obče je znano da se v nasej okolici narod zaveda svojega pokoljenja in baš ta narod, ki se je stoprav pokazal, da je zmogel storiti vse, in da treba da se tak narod spoštuje, da se čisla nad vse, treba tudi, da dobi dejanske podpore. Pogledite, kako podpirajo Italijani svoje sokravnike, kako jim pripravljajo pot do boljše bodočnosti, ako eden ne premore, poda mu drugi roko, — tako da naposled drug drugega podpirajo in lepo napredujejo. Ali vse drugače ravna pa z našimi ljudmi. Redek je delalec, redki zidar, kamnosek, redka perica, mlekarica in krušarica, ki bi ne bili ali zgubili hiše, ali pa dobili par prav gorkih podnos po volitvi. Lahko bi se navelo sto

slučajev, da so Irredentariji, kakor tudi patriotični (?) Italijani povpraševali naše okoličanke, je li vaša mož volil Nabergoja, je li pri kakem slovenskem društvu. In ko so te uboge žene nič hulega sluteče povedale, da so njihovi možje volili Nabergoja in da so zvesti Slovenci, odgovorili so jim ti oblastneži: Nesite ga Nabergoja prodajat, ali pa pojdite k Nabergoju, da vam on da dela. Dobro, pravim jaz sedaj, kakor oni delajo z nami, tako delajmo mi z njimi.

Ali hočemo mi hudo z dobrim povračati? Ali bomo mi vedno tlačani? Ali bomo mi vedno ubogi »ščavi«? Ali bomo morali mi vse, kar se tej drhali ljubi, delati z nami, prenašati voljno? Ali uže res zadnjo kapljo krvi iz našega telesa izsesajo? Ne in še enkrat ne! Tega ne smemo dopuščati, ampak biti odločnejši in trdovratnejši. Vsaj so nas Italijani uže daleč privedli. Vzeli so nam večinoma vse, da vse, kar smo imeli nekaj. Dati nečemo nič, do cela nič. Ne dajmo nam slovenskih uradnikov na magistratu, kamor vender mi toliko, toliko denarja znosimo, in vender nam ne dopuščajo, da bi v slovenskem jeziku govorili, psujejo nas in groze nam, da nas zapro, ako si upamo kaj reči. Da, toliko delajo z nami, da se Bog nas nasmili. Pa vsaj smo sami krivi. Oipró naj se Vam vse enkrat oči, dragi okoličani, nastopite možato in zahtevajte vse v slovenskem jeziku. Vrnite jim, ako Vam ne pošljejo v vašem milem materinem jeziku. Oni Italijani imajo vse v Trstu, šole, urade itd. da celo peščici Nemcev so dovolili vse, le nam Slovanom ne dovolijo nič, le nam vse jemljejo. Slovenskih šol nam nečemo dati. Smejejo se nam v obraz in krohotajo, kakor peklenški duhovi, ako čujejo, da ubogi okoličan kaj zahteva. Okoličani! vzbudi se popolnoma in stresi se tujčevega jarma, ker čas je, da vsaj uže postaneš sam svoj gospodar na svoji zemlji, po kojej se danes ošabno šopiri tujec. Kakor nam oni spodrivajo službe, tako treba, da mi njim storimo. Slovani v Trstu in okolič, kedor ima kacega Italijana v službi, naj mu isto odpove in na njega mesto pokliče našega okoličana, ker grdo je tujca rediti, svojega brata pa pustiti, da pričo vas gladu umira. Vsak Slovan naj dela, kakor Italijani in gotovo zmagamo mi, da prosto vzdahnemo: Svobodni smo!

Iz Rojana, 12. junija. *) — Občno veselje, ki je povsod nastalo po izvolitvi Nabergoja poslancem, izraževalo se je lepo tudi v Rojanu koj prvi dan po volitvi. Navdušenost in zavedanje se je tu sijajno pokazalo še na večer nedelje, ker bilo je tudi tu silšati pozno v noč vesele »živijo« in v nedeljo na vse zgodaj je bil Rojan okrašen s cvetjem in zastavami; pokali so veselo topiči; z eno besedo: veselje in navdušenost je bila velika in odkritosrčna. Ponedeljek zvečer zbrali so se rodoljubi rojanski in mnogo gostov tržaških v krčmi pri devetih murvah, katero je oni dan njim gospodar, vrl narodnjak g. H. K. Kaj lepo okrasil. Na pročelju mnogo zelenja in narodnih in državnih praporov, v notranjem vrtu pa je bilo na večer vse prepreženo z lampijoni; rojanski izvirni pevci so poveljčali ta večer z blagorlasnim petjem v pozno noč, v tem ko so se na dvorih rojanskih rodoljubov in po oknih svetili umeteljni ognji in lučice.

Združeni, vsi jedna duša, popevali so to noč Rojanci in se v živahnih pogovorih mej sabo in z drugimi tržaškimi rodoljubi razveseljevali do rane zore, ki jih je še le opozorila, da je čas se raziti po opravkih.

Napivalo se je na slavljenca, državnega našega poslanca, došlim gostom in tudi »Triester Tagblatt« se je zahvalno omenjal, ki je pred volitvo se vrl na branik postavil objavljajoč prelepe članke, iz kojih je bilo jasno spoznati, kake namene so imeli oni ničredni Cikornjaši, ko so naše okoličane v svoje malovredno društvo vabili, in ki niso bili na tem shodu rojanskih rodoljubov nič kaj lepo v misel vzeti.

Torej, naprej, rojanski rodoljubi, pokazali ste, kako ste čili in koliko lahko naredite združenimi močmi in zavednostjo. Nič ne de, čeprav so mej vami nekateri, katere vi po pravici črno gledate, pogumno naprej!

Slednjič se imamo zahvaliti vrlim pevcem in g. gostilničarju, ki nas je z dobro kapljico poslužil nepozabljivi, kakor uže rečeno, krčme in vrta lepo oplesiti in razsvetliti, spoznati moramo, da smo prav radosten večer mej zavednimi rojaki užili in poslovlili se od njih prav zadovoljni.

čič.

Iz Kanala, 8. junija 1885. — (Nova volitev, novi semenj, novi doktor). — Volilci iz Kanala, Bodreza, Loga, Vrta, Morske, Gorenjave in Idrija! starešinstvo gre h koncu svoje triletne dobe, nekateri težko čakajo nove volitve, in hočejo reči, da bodo večje borbe, nego pri zadnji volitvi.

*) Slučajno zakasnelo, kar pa nič ne de, ker je vredno, da se pohvali, kar je hvale vredno, ni še prepozno, zato objavljamo ta dopis sedaj. Uredn.

Volilci! podajmo si roke kot prijatelji in volimo postavno po želji občinstva, kar bode v čast in blagost naše županiji. Ne dajte se slepiti, ako bi Vas kedo prot Vašej volji na dan volitve prav tako mlo v oči gledal, da bi ga volili, ne zaupajte takim, ki so Vam volk v ovčje obleki, da bi Vas kar za litro rebule prodali, ali škodovali. Volite v starešinstvo narodnih mož, da nam bodo pravični, da bodo tudi za blagost občinstva ne glede na lastne dobičke skrbeti. Ne volite v starešinstvo mož, ki so bili uže sodnijsko kaznovani, ki ne »poznajo« postajvo. Take može v starešinstvo voliti, ni postavno, delalo bi nečast našemu očetu sedanjemu in dosmrtnemu g. županu in vsej županiji Kanal. Takim volitvam bomo energično protestovali, ako bi se prigodile.

Volilci! vzemite rešeto in dobro prerešajte luko izmej pšenice, sedaj bo čas, ne politizirajte po krčmah, ampak pokazite se enkrat z svojo politiko v dejanju, kadar pride čas, ne ustrašite se, ako Vam kedo poreče: Ako ne bo ta pa ta izvoljen v starešinstvo, tudi jaz se starešinstvu odpovem, ne verjemite jim, za norca Vas bodo imeli, prav radi ostanejo deputati in naj bi tudi odstopil eden ali drug, saj bi bil zadnji čas, da se ta uže stari kvas nekoliko pomeša in prerešeta, mladih in zvedenih mož, posestnikov poštenjakov imamo uže toliko v Kanalu, da se nam ni treba bati, da ostanemo na suhem, in naj bi se tudi naši mladi može mej stare zmešali in se začeli vaditi praktično spoznavati občinske postavne in drugo, potem bo vse prav in dobro.

Kedo se več ne spominja, da smo imeli na 28. februarja t. l. nov semenj za blago in živino v Kanalu, ter si nismo niti pričakovali za v prvič, da bode ta nov trg v tolikem številu glede živine obiskan, kajti, prignalo se je na trg nad 600 goved, in kupci so se zbirali kakor so si pozeleli, prodalo se je pa okoli 60 glav, tudi je bilo ljudstvo z novim trgom zadovoljno, le nekateri so hoteli trdit, da bi ta nov semenj za živino in blago bil na drug dan odločen, ker prav tisti dan je semenj za živino 8 ure daljave od Kanala onkraj meje v Cevdadu (Clivdale) in hočejo reči, da se kupci dele, pa Bog naj ustreže vsem, in kaj nas briga Cevdad onkraj meje na Italijanskem. V prihodnjem letu toraj, ozioroma v tem letu bosta za Kanal 2 trga v prilikah zaznavana, in sicer, prvi 28. februarja in drugi kot po starej navadi 8 dan pred sv. Martinom, kupcem in prodajalcem se priporočamo za obilno udeležitev obeh trgov.

Zdaj pa še nekaj, vdobili smo vender enkrat po tolikem pričakovanji novega doktorja zdravnika, ne pa za vse, ampak izvrstnega kirurga v osebi gosp. Drejca Kuas-ovega z Bodreza, ter ga slav. občinstvu prav toplo priporočamo. posebno onim, ki bi si želeli zobe izjemati. On stanuje pri naši Nuni Spičkuki v Gorenjevasi onkraj mosta pri Kanalu.

Poreč, 14. junija 1885. — Dragi čitatelji, oprostite, če zapazite v našem dopisu pogrške, ker premalo imamo učenosti, ker smo preprosti rokodelci.

Toraj ne branite se, našega dopisa prečitati, prost je, in ima malo veljave .. ali velik namen srčnega sočutja. Srce nas žane razodeti čitateljem naše veselje in radost slavne volilne zmage našega ljubega naroda.

Dolžnost nam velevala, častno hvalo izreči vsem volilem in društvu Edinost za pomoč in poduk slavne zmage. Uže nekoliko mesecev čitamo v »Edinosti« bojevanje krepkih okoličanov proti sovražniku skipale cikorje. Veselje je bilo silšati in sploh se smemo srečne imenovati, ker po dolgem bojevanju krepkih okoličanov proti sovražnikom Concordije se narod odlikuje.

In omenjena sramotna kukavica Cikorjaška zviša se kakor oparjeni maček, sem ter tja baba, nikder nema počitka, ker nameni so jej spodleteli. Veselejše pa je bilo silšati od našega zvestega državnega poslanca gosp. Nabergoja, kateri je dobil 2141 glasov. Živio, mnoga leta srečen blo! Živeli čestiti volilci Nabergoja! Živelo društvo Edinost, in živeli naši zvesti sobratje. Upamo, da cikorjaška tovarna se več ne ustanovi. Ako pa bi se kde drugeje ustanovila, naj postavi trdnjšo podlago, sicer se utegne zrušiti. Nje pravki, nadzorniki ... klinkevi, naj ne obupajo, ker onkraj luže jim morebiti bolje izide. Oh! cikorja — Requiescat in pace. Rokodelci okoličani.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. Svetovalec deželnega soda v pokou v Trstu Anton Braunitzer pl. Brauntal je bil imenovan za notarja v Tržišču. — Višji logar Mihael Beyer je bil imenovan za višjega logarskega inženirja za Goriško.

V seji mestnega svetovalstva v dan 17. t. m. je svetovalec Nadlišek vprašal mestnega župana, ali so za primerljaj kolere storjene potrebne pre-

višnosti, na kar je župan odgovoril, da se je to storilo. Glede bolnišnice za silo leži pri starešinstvu izvrsten načrt, ali zaradi velikih stroškov ono odlašajo s pripravo, dokler jih potreba ne bo zahtevala. Svetovalec Vierthaler je postavil predlog, naj se starešinstvu zakaže, naj preudari ali ne bi potrebno bilo, da se magistrat, bolnišnica in lekarnice s telefonom zvežejo, in o tem poroči, ta predlog je bil skoraj soglasno sprejet. Potem se je prebral ministerski dekret, ki odbija priziv mestne delegacije zoper »veto« deželnega namestnika glede nastavljenja mestnega nadzornika za mestne ljudske šole. Svetovalec Venezian je postavil predlog, naj se dekret izroči šolskemu odseku v daljno posvetovanje; ta predlog se sprejme. Mi pač ne umejemo, kaj šolski odsek stori s tem dekretom, ali ga bo kuhal, ali pekel. Vloga bišnih posestnikov glede pokritega tržišča se na predlog dr. Vidakoviča izroči mestnemu starešinstvu, da se s finančnim odsekom vred o tej zadevi posvetuje in običnemu svetu poda konkretne predloge. — O komisijskem predlogu glede ustanovitve tržišča za zelenjavo in sadje, na mestu onega na velikem trgu, unela se je daljša razprava, katere so se udeležili svetovalec Consolo, dr. Luzzatto, R. Luzzatto, Venezian, Nabergoj in Cambon. Nazadnje pa se je poročilo komisiji zopet zavrnilo, to pa je komisijne udeležence razžalilo, da so iz komisije stopili, vendar pa so jih naposled potolažili Stallitz, dr. Luzzatto in župan trdeči, da se jim s sklepom ni izrekla nezaučnica. — Poročilo o vodi ni prišlo na vrsto; sam Bog ve, koliko vode še steče, predno bo rešeno pranje o vodi.

Predvčerajšnjem je imel mestni zbor zopet sejo, a tajno in jako važno; šlo je namreč za to, da se reši rekurz 380 konsortistov, kateri hočejo postati domačini ter imeti volilno pravo za mestni zbor. To je ona važna zadeva, katere mora sčasoma Iredenti steti glavo, in katero mi uže davno pripravljamo in pospešujemo. — Oni reklamanti so v resnici skoro sami Slovenci in bi postali volilci IV. mestnega razreda, ako bi rekurz obveljal; potem pa bi mogli Slovenci v IV. mestnem razredu, kateri največ odločuje, imeti celo večino, in ako so dobro organizirani mogli bi prodreti v tem razredu s svojimi kandidati. Ta važna stvar se je predvčerajšnjem v zboru razpravljala, desnica in vladni komisar je rekurz zagovarjal na podlagi § 4 temeljne postavbe od leta 1867, po kateri mora vsak avstrijski državjan imeti pravico volitve za občinsko zastopstvo v tistej občini, kder stanuje in plačuje davek. — Levičarji pa so se naslanjali na mestni statut od leta 1850 in je posebno dr. Piccoli v predolgem govoru dokazoval, da vse pozneje avstrijske postavbe ne morejo ovreči omenjenega statuta, po katerem so v Trstu volilci le oni, katere občinski zastop sprejme za Tržičane, negledé na davek. — Debatu je bila živahna, ali končno je bil sprejet predlog levic, da se zavrže rekurz, in sicer z 19 proti 25 glasovi. — Kakor navadno je tudi ta pot manjkalo vse polno desničarjev; nekateri so res bolni, drugi pa so najbrže iz ljubezni do levičarjev doma ostali in tako se je zopet zgodila volja Lahonov zaradi popustljivosti *takozvanih* patrijotov. — Ali stvar še ni dognana. — Vseh 380 reklamantov se zdaj obrne na državno sodišče v Beč, oni imajo uže svojega advokata, kateri bode stvar na Dunaju zastopal, in skoro ni dvomiti, da državno sodišče razsodi stvar ugodno reklamantom, kajti v enakem slučaju je to sodišče uže enkrat pred leti razsodilo v zmislu nekega reklamanta. — Od te razsode je gotovo največ odvisen prevrat Trsta na boljše, kajti kakor hitro spodmaknemo Iredentiarjem IV. mestni razred, spodmaknoli smo jim temelj, na kateri so dosedaj naslanjali svoje poslopje.

Uradna slovenščina. Dohajajo nam pritožbe, da se čitajo v uradnem listu »Osservatore Triestino« tako slabi slovenski prevodi ediktov in razglasov, da to ne dela nobene časti uradnemu listu. Mi opozorujemo na to napako one oblasti, kateri je čuvati, da je vse dekorozno, kar pride mej svet od vladne strani.

One naročnike kateri niso še plačali naročnine do konca t. m. opazujemo, da to store najuže v 8 dneh, ker jih bomo drugače terjali s poštnim mandatom in jim ob enem tudi list ustavimo. Vsem našim naročnikom tudi naznanjamo, da v drugem semestru pričemo prevod lepe indijske drame Urvaši, katero je iz indijskega jezika preložil gosp. dr. Karol Glaser.

Razpisane službe. Ker mestni magistrat po sklepu občinskega sveta prevzame vago na senenem trgu v lastno upravo, razpisal je za ta mestni urad tri službe in sicer: službo vagarja za letno plačo 1200 gld. v mesečnih obrokih, vagar pa mora položiti 1200 gld. kavelje, potem službo pisarja za letno plačo 600 gld. in službo delavca za 480 gld. Te dve poslednji službi se plačujejo, pa tudi odpuščajo v polumesečnih obrokih; vse tri službe pa so razpisane le za eno leto, ker je vsa ta stvar začasna in menda ne bo donajala

dobička občini; mestni magistrat hoče le vse spraviti pod svojo peruto, da lažje ukazuje in pri volitvah dela za neodrešene.

Častno meščanstvo. Metliška mestna občina je z soglasnim sklepom podelila častno meščanstvo kranjskemu deželnemu načelniku baronu Winklerju v hvaležno pripoznanje njegovega uspešnega delovanja in preložitve ceste čez Gorjance.

Kako si Lahoni srce hlade? Kakor znano naši Lahončiči, ki so kakor ljudje prav tako mali, kakor so reveži gledé politike, si zdaj s tem hlade srce, da v ulici Malcanton ubogim Brščicam po cele košare jajec pobivajo, kakor to lahko s pričami dokažemo (Pa kde je policija?) nadalje, da uboge mekarice preganjajo, perice podijo itd. — Glasoviti asesor Pimpach je vdovo Ivanko Culo iz Verdele št. 71, katere mu je 10 let uže prala, dan po izvolitvi Nabergoja prašal, kako je volil nje mož. Ko mu je žena odgovorila, da ne zna, da meni, da Nabergoja, jej se je Pimpach surovo narezal, ter jej kesneje tudi odpovedal perilo. — Mi smo ženi obljubili, da ji prikrbimo drugo hišo, in se tudi nadejamo, da se nam to posreči in sleer z veliko boljšo hišo, nego je Pimpachova. Ali, da I. asesor magistrata prvi hujška proti slovenskim delalcem, to je znamenje časa, in povsod bi se takemu možu od neke strani prav dobro posvetilo. le tukaj ga puste pri miru! — Tudi po drugih hišah zasramujejo gospe(?) in gospodje(?) naše vrle okoličanke, pošiljajo jih v enomer k Nabergoju; ali vrle naše okoličanke imajo poguma dovolj, da odgovarjajo kakor gre. Tako na priliko je rekla te dni ena gospa (bivša dekla) neke okoličanki, da nje mleko diši po kozji, na kar je okoličanka se tako le odrezala: Moje mleko je bilo dosedaj vedno dobro, da zdaj diši po kozji, temu je kriva Cikorija, katere je Vam, gospa, skazila okus. — Ali ni to dober odgovor?

Užitinski urad je glavno ognjišče za politično agitacijo; vodja urada bi se ne imel toliko izpostaviti za Lahonstvo. Te dni je nek dudar javno izrekel, da je prav, da je bil izvoljen Nabergoj; čez par dni je bil uže iz službe prognan. — Včeraj je glasoviti dr. Clatto na velikem trgu, ko se je peljal v svoji zarubanej kočiji, videl nekega sodelalca lista »Il Soldo«, ki zagovarja Slovence in avstrijske interese. — Ko zagleda omenjenega, skoči Clatto iz voza in s palico kviško leti naravnost na omenjenega sodelalca in baš ko hoče po njem mahnoti, se čuti zgrabljenega od zad po dveh debelih pesteh, da se ni mogel več ganiti. Peljali so ga na policijo od jeze penečega se. Bil je namreč v rokah nekega detektiva. To je zdravnik, mož boljših krogov; kaj pa še le potem kanalja, katere je vse polno. Našemu uradniku dohajajo vsak dan grozilna pisma; vsak dan kaka surovost. — Te reve je treba le obžalovati. Pač žalostno, da se v Trstu tako šopiri surovost in neumnost.

Okoličanom in okoličankam! Mnogo okoličanov in okoličank je bilo te dni razžaljenih po malopridnih ljudeh. — Vabimo vse take, da se oglasijo v našem uredništvu. Nadalje vabimo tudi vse tisto patrijotično gospodo, ki bi potrebovala novih mlekaric, krušaric ali peric, da se nam javijo, da jim dotične osebe preskrbimo. V kratkem bomo o vprašanju »Svoji k svojim« kaj več pisali.

Tržaške novosti:

Koncert tržaške čitalnice. Ako se vreme ne pokvari, bode danes zvečer v prostorih to je na vrtu in v dvorani naše čitalnice, krasen koncert, katerega se udeleži vse, kar je bolj odličnega slovenskega sveta v Trstu.

Morski volk. V zadnjih letih so pri nas morski volki uže navadni obiskovalci. V misliskem zalivu blizu Lloydovega arseнала so 16. t. m. videli morskega volka, ki je neki deset metrov dolg. Mestni magistrat to objavlja in svari, naj se ljudje ne kopljejo v nezagrajenem morju.

Kresovi prepovedani. Vse kar je slovenskega naš magistrat strašno voči bode. Izdal je nek poseben ukaz, da se ne smejo več spuščati ne rakete in tudi ne prižigati razna bengalična ognja. Mej te je tudi uvrstil naše kresove, ter pristavlja, da so se uže velike nesreče prigodile. Res je, da so rakete uže marsikdaj kako škodo napravile, ali da bi se bil po kresovih zanesel ogenj, to je pa do sedaj neznano. Videli bomo, kako se bode ta ukaz spoštoval od strani Italijanov, ker le ti imajo veselje in tudi prostost, da smejo delati, kar jim drago. Drugačniso v stani zadušiti kresove, ki so staro slovenski značaj, nego na tako zviti način. Ali ste vi liberalci, ki drugim pravico kratite, sebi jo pa delite, kolikor in kakor vam drago? no upajmo, da bode tej samoblasti k malu konec. To so vse nastopki naše zmage. Ali jih zvija po trebuhu, ker so se blamirali, sedaj se pa na tak način nad nami mašujejo. Plemenito maševanje!

Dva voza sta trčila skupaj in sicer so se nekemu vozniku konji splašili ter se zadržili naravnost v voz od tramvaja. Voznik splašenih konj je pal mej vozove in se na levi strani prsi in levej roki poškodoval.

Delalci odpušteni. Po Trstu se govori, da se je iz Struththove delalnice takozvane Stabilimento tecnico več ljudi od dela odpustilo. Kam se obrnó delalci sedaj, ko se tako težko služba dobi. Ali ne bi bilo dobro take stvari premisliti, predno se izvršijo. Ubogi delalci!

Na cesti zbolela. Neka 57 letna beračica doma iz Vidma iz Italije je od samih slabosti premagana na ulici obležala. Usmiljeni ljudje so jo odvedli v bolnico.

Karjiva šala. Nek 19 letni trgovski pomočnik je v ulici Molin piccolo hotel dvakrat ustreliti na svojega gospodarja. Samokres se ni sprožil in pomočnik je potem pobrisal. Gospodar je potem ves v strahu pripovedoval, da je na njega strelal zato, ker ga je radi nerednosti dal iz službe. Nekateri so rekli, da samokres ni bil nabit, ampak da se je mladenec le pošalil ž njm. Bog zna, ali je res ali ne.

Policijsko. Šivilji J. Marija, ki stanuje v ulici del Sale, št. 6. so odnesli, trlje mornarji srebrno uro z verižico vredno vse skup nad 20 f. Prišli so si naročiti sraj in gač. Ali za naročilo so jo okrali. V hiši št. 11. ulica Aquedotto je nek drug neznan tat ukradl zopet uro, vredno 22 f. Samo ure diše tem tatovom. — 25 letni Fran S. in 28. letni Stefan F. oba iz Trsta, bila sta prijeta v nekem vrtu v Kjadinu, ker sta hotela več reci ukrasti. V neke kavarne so razgrajča 36 letnega Antona G. pograbili in zaprli. Zaprli so še par možkih, ki ne smjo v Trst priti in tudi nekoliko žensk so preskrbeli za nekoliko dni.

Kmetijsko predavanje v Podgradu. Gosp. profesor Kramar bode predaval v nedeljo, dne 28. t. m. ob 4 uri popoldne v Podgradu o sadjarstvu. Dobro bi bilo, da se kmetijskega predavanja udeleže duhovščina, učiteljstvo in vse boljši posestniki in da bi se pri tej priliki tudi konečno dogovorili o ustanovi kmetijske zadruge za podgrajski okraj, kder bi bila silno potrebna.

Narodna čitalnica v Kubeu priredi o priliki obletnice svojega obstoja dne 28. t. m. veliko veselico s tem sporedom: 1. Naprej, koračnica izvršnje dekanska godba. 2. Pozdrav, govori društveni podpredsednik. 3. Lichteneger: Lepa naša domovina, poje domači zbor. 4. Kocijančič: Danes tukaj, izvršuje godba. 5. Slovenski vojak, deklamacija. 7. A. V.: Potpourri iz slov. narod. pesni, godba. 8. Dr. B. Ipavec: Slovenec sem, poje predloški pevski zbor. 9. Govor, govori društveni tajnik. 10. H. Persoglia: Slovenska himna, poje pevski zbor iz Rimanj. 11. Žezulinka, mazurka izvršuje godba. 12. Slovan sem, zl. T. Turkuš deklamacija. 13. F. S. Vilhar: Slavjanska, poje predloški pevski zbor. 14. Rado ide, koračnica godba. 15. D. Jenko: O Vidovem, poje pevski zbor iz Rimanj. 16. Srečkanje na 5 dobikov. 17. Ples.

Začetek točno ob 5. uri popoldne. Vstopnina k besedi 20 kr. Vstopnina k plesu 40 kr. Srečke po 10 kr. Pri besedi in plesu svira izvrstna dekanska godba. K obile udeležbi ujudno vabi Kubeč, 14. junija 1885.

Odbor.

Kolera se po Španjskem vedno bolj širi in vedno hujše razsaja; 16. t. m. so v Madridu zbolele 4 osebe, 9 pa jih je umrlo, v provinci Castellon je zbolelo 58, in umrlo 26 oseb, v provinci Valencia zbolelo 161, umrlo 95 oseb, v provinci Murcia zbolelo 269, umrlo 115 oseb. — Naša vlada je izdala potrebne naredbe, da se kolera k nam ne zatrosi. — Profesor Drasche na Dunaji pa je izrekel mnenje, da kolera iz Španije k večjemu na južno Francosko poseže, in da po dosedanjih prikaznih soditi ni nobene nevarnosti, da bi se kolera razširila v vzhodnje dele Evrope. Bog ga usliši!

Nesreče. V nekem železniškem prevozu pri Salamanki na Španjskem je 17. t. m. 40 delavcev vsled povodnji utonilo. — V Kašmiru pod goro Himelajo se ponavljajo v zadnjih časih grozni potresi. V okrajih Muzufurabad je potres usmrtil nad 2000 ljudi. — V premogiških blizu Manšestra na Angleškem je 18. t. m. jamska sapa usmrtila 170 delavcev.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Deset zapovedi

trtorejcem zoper kriptogamo ali trtno belezen. Spisal J. Bolle

»Oidium«, znan pod imenom trtno belezen, je mikroskopična gobica, rastoča kot zajedalka na trti; ona se širi po perji, glavah, cvetji in grozdji in pokončuje ne samo pridelek, temuč gonobi tudi trto.

V zadnjih letih je naradila ta bolezen v nekaterih krajih veliko škodo, in tega niso bila toliko kriva neugodna vremena, kolikor je pripisovati krivdo nemarnosti trtorejcev.

Da se naši trtorejci v prihodnje po mogočnosti obranijo tega zla, priporočamo jim prav toplo, naj se ravnajo po teh le zapovedih; saj gre za to, da se nam ne okratl eden izmej glavnih pridelkov naših zemljišč:

1. Edjni pripomoček zoper trtno bolezen je žveplo, prav in o pravem času rabljeno, kakor je tu zloženo razloženo. Nikar se ne brigajte za druge pripomočke, ki jih ta ali oni kot svojo znanjbo priporoča in prodaja, le da si z denarjem neprevidnega trtorejca polni svoj žep.

2. Z uspehom rabimo samo čisto žveplo, to je tako, katero tako popolnoma zgori, da ne pušča nobenih zemeljskih ali pepelnih ostankov. Žveplo mora biti še le v zadnjem času zmleto in v naj fineji prah spremenjeno, da ne čutimo nobenega kosčka ali zrnca vmes, če je mej prsti manjšo.)

Čem drobneje je žveplo zmleto, tem izdatniše je in tem manj je porabimo. Debelo zmletega žvepla pademno na tla, predno pride do trte; kar ga pa dospé na trto, ne prime se je, ker je raznese vsak vetrič.

3. Žepljamo le, kedar je jasno nebo in mirno vreme, kedar se je rosa posušila in o najtoplejem dnevnem času. Nikar ne žveplajte v veternem vremenu; če veje sapa od morja, delajmo predpoldne, kedar je mirno.

4. Prvikrat žveplajmo s tako imenovanim čopkom (pinelom) kakor hitro so se iz mladih pogankov razvili po 3 do 4 listi, to je, kedar so poganki okoli 10 centimetrov dolgi. Če zanemarimo to prvo žveplanje, bodo naslednja le malo zdala in potem nam bo veliko težje pregnati bolezen.

5. Drugikrat nam je celo trto požveplati s pihalkom, kakor hitro je grozdje ocvelo, to je kedar odpada cvetje.

6. Tretjikrat požveplajmo samo grozd, kedar postanejo grozdjine jagode tako debele kakor grah; če se je bolezen pokazala na perji, požveplajmo je tudi.

7. Opazujemo skrbno trte od konca junija do konca julija — to je v dobi ko je trtna bolezen naj hujša, in žveplajmo s pihalkom nemudoma in prav skrbno, kedar koli vidimo, da se je prikazalo bolezen. Enako nam je ravnati tudi avgusta in septembra meseca.

8. Kedar trebimo ali mandamo trte, moramo skrbno odstraniti tisto perje, katero zakriva grozde, da so bolj na prostem in jih torej lažje žveplamo.

9. Žveplanje moramo vsakrat brez odlašanja ponavljati, kedar je dež spral, ali veter raznesel žveplo, kinalo po tem ali še istega dne, ko smo je natrosili.

10. Posebno skrb moramo obračati na tiste vrste delikatnih trti, katerih se naj ruje loti bolezen; te moramo tolikrat žveplati, dokler ne zgine zlič. Kedar vidimo, da je katera trta zelo bolna, žveplajmo jo celo, tudi če ima malo, ali če nima nič grozdja; če ozdravimo rastlino, začela bo čvrsto rasti in trko si zagotovimo pridelek za prihodnje leto.

Kriptogama ali oidium je bolezen, katere se prikazuje vsako leto in katero preženemo, če ravnamo tako, kakor je zgore popisano. Kdor bo tako delal, gotovo se ne bo kesal, kdor bo pa zanemarjal bolezen, temu se ne okratl, ali celo uniči samo trgatve, ampak poginejo mu ščassoma tudi trte.

*) Kdor hoče gotov biti, da je žveplo zares čisto in prav fino zmleto, temu svetujemo, naj dá uzorec kupljenega blaga analizovat. Kedar bo dognano, da je čisto in fino, naj zahteva poročilo za to, da je blago enako uzoru. Preiskave izvršuje c. k. avlojejsko in vinarsko poskuševališče v Gorici; za vsako preiskavo je plačati 50 kr.

**) Čopki in pihalniki za trtno žveplanje se dobivajo pri kleparjih: Josip Pilotti, »Riva della Sanità« v Trstu; A. Gherber, Via del Giardino 26 v Gorici; A. Fornasari v Romansu in še drugi izdelujejo prav pripravne in po zmerni cen.

Postava od 8. sept. 1884,

s katero se vpeljujejo okrajne gospodarske zadruge in deželni kulturni svet o mejnej grofiji Istri.

S privolitvijo deželnega zbora mejne Moje grofije Istre ukazujem tako:

I. Okrajne gospodarske zadruge.

§ 1. Za vsak sodnijski okraj se sme osnovati okrajna gospodarska zadruga v zmislu te postavbe. Namestnik je pooblaščen dovoliti po dogovoru z deželnim odborom osnovo posamezne zadruge za več ali vse sodnijske okraje istega političnega okraja; če se ne da pričakovati pri obstoječih razmerah od osnove le eden sodnijski okraj obsegajoče okrajne zadruge uspešnega razvitka, — in enako osnovo več okrajnih zadrug venem sodnijskem okraju.

Okrajna zadruga je podvržena kot društvo zapovedim državne postavbe od 15. novembra 1866 (drž. zak. št. 134) in v svoji posebnej lastnosti kot državno pripoznan organ za gospodarske interese vrh tega tem le določbam te postavbe.

Osnova ali obstanek gospodarskih društev samo po društveni postavbi od 15. novembra 1867 se s tem nikako nezadržuje.

§ 2. Okrajna gospodarska zadruga ima namen splošne interese deželne kulture v okraju spoznavati, pospeševati in zastopati, in je tedaj načelno smatrati kot društvo, ki ima staviti o tem samostojne

predloge, pretresovati dotična prašanja, kakor tudi sploh sodelovati pri tem, kar država ali dežela v tem obziru ukrene.

Njena posebna naloga je:

1. Staviti predloge deželnemu kulturnemu svetu glede denarnih podpor, ki se iz državnega ali deželnega premoženja v pospeševanje deželne kulture v okraju podeljujejo, kakor zaznavati vspehe dosežene z denarno podporo ter poročati o njih nastopkih in daljnih predlogih.

2. Inicijativa in sodelovanje pri onih napravah in naredbah, ki krepijo in utrjujejo kmetijsko posest v okraju in sosebno kmetijsko združbo za posebne namene (kakor n. pr. za povzdigo osebnega kredita kmetovalcev, za zavarovalne namene itd.) dalje razvijajo opazovaje dotične splošne zapovedi.

3. Inicijativa in sodelovanje v pospeševanju kmetijskih melioracij javnega pomena, kakor kmetijskega poduka.

4. V drugem oddelku te postave obširneje vrejena pravica udeležitve deželnega kulturnega sveta.

§ 3. Zadrugi pristopi prostovoljno lahko vsakdo, ki je v njenem okraju posestnik zemljišča, gozdov ali njih oddelkov. Druge osebe se ne smejo sprejeti v zadrugo.

Če se dvomi, ali ima kdo pravico stopiti v zadrugo, odloči politična okrajna gospodarska in na zadnji stopinji namestništvo.

§ 4. Priprave za ustanovitev zadruga dela politična okrajna gospodarska in spoznanje z odličnimi kmetovalci sodnijskega okraja osnovati načrt društvenih pravil po določbah § 4 društvene postave od 15. novembra 1867 in § 5-8 te postave in sklicavši shod onih kmetovalcev, kateri so svoj pristop naznanili, da presodijo in sklenejo pravila, in izvolijo osebe, katerim se naročijo daljnokoraki za ustanovitev zadruga.

Če se zdi političnej okrajnej gospodarski potrebo pri pripravi za ustanovitev zadruga za eden sodnijski okraj razširiti društveni okraj čez več ali vse sodnijske okraje istega političnega okraja v zmislu § 1, mora poročati o tem namestniku, ki sme začasno dovoliti daljno pripravo za ustanovitev zadruga za več ali vse sodnijske okraje političnega okraja.

§ 5. Pravila ne smejo zadrugi staviti nobenega drugega namena nego onega v prvem odstavku § 2. navedenega. Z ozirom na razmere in potrebe kmetijstva v okraju je na voljo dano v pravilih tudi naprej določiti posamezne posebne načrte, po katerih naj se onih posebno podpira pospeševanje kmetijstva.

§ 6. Med določbami o organih društvenega vodstva in o zunanjem zastopstvu morajo imeti pravila te le predpise:

1. da zadrugo vodi voljeni odbor, ki iz svoje srede predsednika in njegovega namestnika določi, in da ugasne zastopstvo odbornikov, predsednika in njegovega namestnika — brez ozira na čas ustanovitve zadruga — koncem 1887, potem koncem 1890 in tako dalje po vsakej triletni dobi, vsled česar tudi dopolnitve volitve mesto organov, ki so v tem času izstopili, le za ostalo dobo zastopstva veljajo;

2. da je zunanje zastopstvo zadruga izključljivo predsednikova ali njegovega namestnika stvar, izimši one slučaje, v katerih zadruga pravne dolžnosti prevzame, mesto česar se v pravilih lahko tudi kaj drugega določi;

3. da je dolžnost predsednika, njegovega namestnika in drugih odbornikov podpirati javno upraviteljstvo in posebno deželni kulturni svet v pospeševanju kmetijstva, kakor organe, ki so poklicani, da izvršujejo gospodarske postave, in sicer po splošnih določbah, ki bi utegnole v tem zmislu iziti, ali za vsak primerljaj posebej.

§ 7. Predsednik in njegov namestnik potrebuje k nastopu svoje službe potrdila od namestnika.

§ 8. Med določbami gledé razpusta zadruga morajo imeti pravila predpis, da se ima zadruga razpustiti, če pade število njenih udov pod ono v § 10 zaznamovano, ki je za ustanovitev potrebno, in če ne doseže zopet one visokosti v času, ki ga politična okrajna gospodarska določi.

§ 9. Pred ustanovitvijo zadruga se mora predložiti po društveni postavi pet istiskov pravil političnej deželnej oblasti, katera presodi postavnost pravil na podlagi gori imenovane in te postave, in potem, odloči, ali dovoli nameravano ustanovitev zadruga in eventualno, ali se razširi društveni obseg na več ali vse sodnijske okraje istega političnega okraja v zmislu praveh postav; v poslednjem slučaju se mora razsoditi v zmislu § 1 te postave v sporazumu z deželnim odborom.

§ 10. Če se je izreklo, da je ustanovitev zadruga na podlagi predloženih pravil dopuštena; naj se ustanovi zadruga, kakor hitro je najmanj dvajset udov pristopilo; potem pa je treba doseči od politične deželne gospodarske pismeno potrdilo o pravnosti zadruga za javni in privatni promet v zmislu § 9 društvene postave.

§ 11. Stroški združeni z obstankom in delnostjo zadruga — kolikor ne dohajajo zadrugi javni ali privatni priplo-

moški v pospeševanje posebnih kmetijskih oddelkov ali podvzetij — plačujejo se s statističnimi doneski društvenikov, ali pa z eventualnimi drugimi lastnimi dohodki zadruga.

§ 12. Zastali statutni doneski udov se smejo na zahtevanje društvenega odbora po političnej eksekuciji poterjati. (Konec pril.)

Tržno poročilo.

Kava — v boljšem obraju; cene trdne in višje. Prodalo se je te dni 1600 vreč Rio po for. 49 do 63. 1800 vreč Santos po f. 48 do 66. Java Malang velja f. 60 do 66, Portorico f. 86 do 95, Ceylon f. 88 do 124.

Sladkor — cene trdne s tendenco, da še višje postanejo; prodalo se je te dni 12000 vreč sladkorja v vrečih po f. 25,50 do 27,75.

Sadje — pomeranče, limoni f. 3 do 9,50, fige v venčih f. 15 do 16, rožiči I. vrste f. 6,50 do 7, opaša f. 14 do 16, evehe navadne f. 12 do 15, Elemé f. 18 do 28, Sultanina f. 20 do 32.

Olje — v dobrem obraju, ker so cene ugodne za kupce, jedilno velja f. 40 do 46, namizno f. 66 do 85.

Petrolje — cene mlahova, denes stane uže f. 9,25.

Domači pridelki. — O fižolu zdaj še govora ni, maslo dobro štajersko pa se prodaja po f. 86 do 90.

Žito — mlahova kupčija. Ruska pšenica for. 8,25 do 8,50, kornuza levantinska f. 6,25 do 6,50.

Les — dobro obrajan, cene trdne.

Seno — dobro konjsko for. 1,40, volosko f. 1,60.

Svilodni maščiki (kokoni) so uže na prodati, v Kopru plačujejo domače blago po fr. 1 do 1,30, v Gorici po f. 1 do 90, v Pazinu po f. 1. — V Istri je jako lepo blago in se doblja ceneje nego v Gorici. Cene pa vtegnejo k malo poskočiti.

Borsno poročilo.

Borsa mlahova, kurzi državnih papirjev nekoliko slabše, a brez pravega uzroka.

Dunajska Borsa

dne 19. junija

Enotni drž. dolg v bankovcih 82 gld 55 kr.	
Enotni drž. dolg v srebru 83 » 20 »	
Zlata renta 108 » 30 »	
5% avst. renta 99 » — »	
Delnice narodne banke . . . 858 » — »	
Kreditne delnice 288 » 40 »	
London 10 lir sterlin . . . 124 » 25 »	
Napoleon — » — »	
C. kr. cekini 9 » 85 1/2 »	
100 državnih mark 5 » 86 »	

Listnica uredništva.

Gosp. Sch. v G. One pesmice nismo prejeli.

Gosp. J. Prinčič v V. Obrnite se še enkrat na Freisingerja, naj Vam črke dopošlje, ako tudi zdaj ne stori, potem sprejmemo Vaše poslano.

Javna zahvala.

Živo ganjeni po dokazih vsestranskega sočutja o nedostojni izgubi našega ljubljenega sina oziroma brata in svaka gosпода

Ivana Modica

izrekamo vsem, ki so ga spremlili k poslednjemu počitku, posebno vrstitelji pogreba g. Andreju Lavrenčiču iz Rakeka, gospodom pevcom in dariteljem prekrasnih vencev, našo najtoplejo zahvalo.

Ivanjeselo dne 17. junija 1885.

Rodbina Modičeva.

Št. 28.

Razglas.

Podpisani cestni odbor daje mitnico postavljeno ob skladownej cesti Škoflje - Lokev-Bazovica po javnej dražbi, ki bode 25. junija od 10. do 12. ure predpoludne v Lokvi (Corgnale), v najem na tri leta t. j. od 1. julija 1885. do 30. junija 1888. Ključna cena je 800 for. na leto.

Dražbene pogoje si lahko vsakdo ogleda pri podpisnem cestnem odboru.

Cestni odbor.

V Sežani dne 25. maja 1885.

Načelnik.

1884.
razstava v Kalkuti
(diploma s kolajno).

VLAHOV

NB. Pozor proti ponarejenju.

NB. Pozor proti ponarejenju.

lek odobren po c. kr. vladi, priporočen od zdravniških strokovnjakov, patentovan od zedinjenih držav Ameriških.

Dosežni uspeh: vsakršna nerazpoložnost, neprebavljivost, kolika, gljete, krvavica, (hemoroidi), povračilne mrzlice, vodenica, pranje, čiščenje krvi. Čisti polagoma in okrepuje zdravje. — Z vsako staklenico vred dobi se tudi navod, kako se ima rabiti lek.

Pozor proti ponarejenju!

Da bi dobivanje leka olajšal zalaga ž njim izdelovatelj vse kavane, miodijnice, sladčarije in likerije v glavnih mestih po celem svetu. 45-48

Tvornica: Romano Vlahov v Šibeniku. Glavna zaloga v Trstu ulica S. Lazzaro št. 1

Agencija za posredovanje

u službah i kod stanovanja

E. GEROMINI-JA

priskrbuje službe svake vrste u Austriji i inozemstvu. Kupuje i prodava kuće, po najugodnijim pogodbami. Piazza Ponterosso br. 2. I. kat.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprato in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratnije želodčne bolezni. Prav izvrstno vstrezajo zoper hemoroide, proti boleznim na jetrih in na eranic, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper beli tok, božjast, zoper scropok ter čisti pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo. (10)

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljavo pa edino v lekarni Cristofaletti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Rovis, G. B. Faraboschi in M. Ravasini. Ena steklenica stane 30 novcev. Varovati se je pokvarjenih posnetkov, s katerimi se zavolj želje po dobičku tu pa tam ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Elija Treves

izreže kurje očesa brez vse bolečine. Stanuje ulica delle Beccherie št. 13. Odprto je od 3 do 6 ure popoldne. Piazza Rosario št. 3, I. nadstr.

Na leto, akose abonira plača le 2 for.

Komoditeta in ekonomija

zadnja novost.

Pečati z avtomatičnim aparatom so dobro rabljivi zaradi natančnosti in hitrosti, s katero se more tiskati ž njimi in zaradi trdnosti, ali vendar še preveč stanejo. Pečati na roko so bolj ekonomični, ali trebajo preveč postranskih priprav.

Elegantni avtomatični pečat „Merkur“ kakor je tukaj naslikan pa ima vse prednosti avtomatičnih pečatov, a zaradi priprave konstrukcije in lahkote stane le fr. 3,50.

Novi pečat MERKUR z avtomatičnem barvilom dobi se le v 64-20

odlikovanem grafičnem zavodu

H. FREISINGER-JA

Lloydova palača ulica „Mercato vecchio“ 4
V TRSTU.

FRANC JERŠEK otprl je novo

pekarno

v ulici Corsia Stadion, v hiši, kder je bila poprej gostilna Cervo d'oro. — Njega priporoča tudi odbor delalskega podpornega društva v namen, da se posebno Slovenci pri njem poslužujejo, ker je mož podpora vreden in izdeluje izvrstni kruh po primernej ceni.

C. k. priv. tovarna

L. Tedesco & C.

DUNAJ.

Tovarna v Požunu

V Trstu Corso 709-2.

VELIKANSKA ZALOGA

popolnoma izdelanih oblek za gospode in spalnih sukenj,

obleke za dečke in majhne otroke,

plašče in obleke za deklice in otroke

v najelegantnej in najnovejši modi.

Odlikovan na vseh svetovnih razstavah

radi velike elegancije, solidnega dela in posebno nizke cene svojih izdelkov.

Vsa obleka je po najnovejši modi upravitelj iz izdelana iz najmodernejša robe, kakor pri vsem tem jako cene, akoravno fine in izvrstno fine vrste, vedno v vseh velikostih na razpolaganje. po čudno nizkej 16-24 stalnej tovariški ceni

Filiala pri

Al. Eisenstädter

v TRSTU

Corso št. 709-2.

Tovarna v Prosnioh

ŽELODČNE BOLEZNI

je mogoče HITRO in POPOLNOMA ozdraviti

po

JERUZALEMSKEM BALZAMU

edini in nedosegljivi želodčni pijači.

Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., katere se običajno kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva smes.

Edini Jeruzalemski balzam si je zagotovil vsled svoje priprave sestave, odločno oživljajoče in želodčne živce hitro kr-pčalne moči pravico prednosti nad vsemi dosedaj v tej stroki poznanimi zdravili, kar dokazuje tudi se vsakim dnem več prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške robarbare, katera korenika je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljenje ni čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnusju, riganju, bacanju, proti hemoroidalnemu trpljenju, zlatenci in vsakej bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev.

GLAVNA ZALOGA v LEKARNI

G. B. PONTONI

v GORICI.

Zalogo: v Trstu v lekarni G. B. Rovis, na Raki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tomaju v lekarni E. Palisca.